

vati proti žalované. Žalobkyně přihlásila k vyrovnacímu řízení žalované celou pohledávku 10.181 Kč 42 h, jak jest zjištěno spisy vyrovnacího řízení a uvedla v přihlášce, že se část přihlášené pohledávky 6.295 Kč 30 h týká zboží, které bylo prodáno s výhradou vlastnictví do úplného zaplacení, a žádala, by tato přihláška platila jako vylučovací nárok. Tím však žalobkyně neuplatňovala vylučovací nárok ve vyrovnacím řízení. Jak vyrovnávacími spisy jest dále zjištěno, bylo žalobkyni přiznáno hlasovací právo ve vyrovnacím řízení pro celou přihlášenou pohledávku 10.181 Kč 42 h. Bylo by věcí žalobkyně, by svůj tvrzený vylučovací nárok uplatnila proti žalované za vyrovnacího řízení sporem. Žalobkyně však tak nečinila, aniž tvrdila, že žalovaná v čase zahájení vyrovnacího řízení byla v držbě zboží, ohledně něhož činila výhradu vlastnictví. Předmětem vylučovacího nároku může býti jen vlastnictví žalobkyně, nemůže však býti předmětem vylučovacího nároku tržová cena (§ 11 vyr. ř.).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobkyně opírá žalobní nárok o právo vylučovací (§ 11 vyr. ř.), a to o právo vlastnické. Nabyla-li žalovaná vlastnického práva k prodaným věcem, není tu vůbec žalobkyni tvrzeného vlastnického práva. Jest proto především řešiti tuto otázku. Uváží-li se, že v komisních notách není zmínky o výhradě vlastnického práva a že ani některé faktury, jimiž tyto komisní noty byly vyřizovány, neobsahovaly doložku o této výhradě, nemohla žalovaná, i když ostatní faktury byly opatřeny doložkou o výhradě vlastnického práva, pokládati tuto doložku za vážný a opravdový projev žalobkyně (čl. 278 obch. zák. a § 914 obč. zák.), to tím méně, ano šlo o zboží obchodníkem k dalšímu zcizení zakoupené. Nelze proto míti za to, že žalovaná tím, že přijala faktury, pokud byly opatřeny doložkou, a proti doložce se neohradila, mlčky na výhradu tu přistoupila (čl. 1 obch. zák. a § 863 obč. zák.), a nemohla ani žalobkyně z mlčení žalované souditi na souhlas s výhradou tou. Nedošlo proto mezi stranami, jak správně uvádí napadený rozsudek, k ujednání o výhradě vlastnického práva, žalovaná dodáním a převzetím zboží nabyla vlastnického práva k němu a nepřísluší žalobkyni tvrzené vylučovací právo, podle §§ 11 a 21 vyr. ř. (srov. rozh. čís. 9969 sb. n. s.). Za tohoto stavu věci jest lhostejno, zda jest obchodní zvyklostí, podle níž jest obvyklé při kupech na úvěr vyhrazovati si vlastnictví a tisknouti doložku o tom na faktury, kteroužto doložkou jest prý kupitel vázán, ana v souzeném případě žalovaná, i kdyby taková obchodní zvyklost byla, musila za to míti, že žalobkyně na ní netrvá.

Čís. 10504.

Osmihodinná pracovní doba (zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n.).

Zaměstnanec nemůže se domáhati úplaty za práce přes čas, které konal z vlastního popudu bez příkazu a vědomí zaměstnavatelova a jež zaměstnavatel ani dodatečně neschválil.

Úmluva stran o nedovolené práci přes čas jest nicotná a nezávazná a nemůže z ní býti vyvozován smluvní nárok na odměnu za práci přes čas, nýbrž zbývá jen žaloba o náhradu škody a z bezdůvodného obohacení. Určiti výši odškodného lze podle § 273 c. ř. s.

(Rozh. ze dne 3. února 1931, Rv I 204/30.)

Žalobce byl zaměstnán jako výpomocný dělník ve fotografickém závodu žalovaného ve světových lázních. Žalobě o zaplacení odměny za práci přes čas vyhověl procesní soud první stolice potud, že přisoudil žalobci 20.494 Kč. Odvolací soud k odvolání žalovaného snížil přisouzený peníz na 13.550 Kč, nepřisoudiv žalobci odměnu za ty práce přes čas, o nichž žalovaný nevěděl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání ani té ani oné strany.

Důvody:

K dovolání žalobce: Prováděje dovolací důvod podle § 503 čis. 4 c. ř. s. projevuje dovolatel právní názor, že pro otázku placení za práci přes čas jest lhostejno, zda žalovaný zaměstnavatel o žalobcově práci přes čas věděl, čili nic. S tímto názorem však nelze souhlasiti. V rozhodnutích čis. 6609 a 6983 sb. n. s., na něž se pro stručnost poukazuje, bylo vyloženo a odůvodněno, že se zaměstnanec nemůže domáhati úplaty za práce přes čas, které konal z vlastního popudu bez příkazu a vědomí zaměstnavatelova a které zaměstnavatel ani dodatečně neschválil, a že bez vůle podnikatelovy nelze ho zatížiti pracemi přes čas. V souzeném případě bylo odvolacím soudem zjištěno, že žalovaný o tom nevěděl, že žalobce v D. konal práce přes čas, a že mu žalobce konání těchto prací nehlásil. Nebyly-li žalobcovy práce přes čas žalovanému hlášeny ani známy, nelze předpokládati, že je žalovaný schválil, což ostatně žalobce ani netvrdil. Odvolací soud posoudil tedy věc správně po stránce právní, odepřev žalobci nárok na úplatu za tyto práce přes čas, a neoprávněnému dovolání žalobcovu nebylo lze vyhověti.

K dovolání žalovaného: Pokud jde o posouzení věci po stránce právní, dovozuje dovolatel, že odvolací soud nebyl oprávněn zkoumati přiměřenost odměny za práce přes čas, ana byla její výše mezi stranami paušálně smluvna určitou částkou. O sporné věci jest však uvažovati s jiného právního hlediska. Podle názoru nejvyššího soudu, jenž byl podrobněji odůvodněn zejména v rozhodnutích čis. 8717 a 8818 sb. n. s., jest úmluva stran o nedovolené práci přes čas podle § 879 obč. zák. nicotná a nezávazná, neboť zákonný zákaz práce přes čas má význam nejen trestněprávní, nýbrž i civilněprávní. Z takové nicotné úmluvy nemůže býti vyvozován smluvní nárok na odměnu a ani

zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. nezakládá takový nárok, protože se jeho předpisy o zvláštním placení hodin přes čas [§§ 6 (3) a 7 (4)] vztahují jen na výjimečně d o v o l e n é práce přes čas. V takovém případě zbývá jen cesta žaloby o náhradu škody a z bezdůvodného obohacení. (Srovnej i článek doc. Dra Ad. Procházky »Nárok zaměstnanců na honorování t. zv. práce přes čas« v Právniku 1930, str. 473 až 487). To bylo v podstatě správně vystiženo soudem první stolice, v jehož rozsudku bylo zdůrazněno a strany tomu v řízení oprávněm neodporovaly, že žalobní nárok na náhradu za práce přes čas jest vyvozován z toho, že žalovaný p r o t i z á k o n u ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. ukládal žalobci práce přes zákonnou pracovní dobu a že v této příčině jde o žalobu na náhradu škody. Proto přisoudil první soud žalobci odškodné, nikoli mzdu. Odvolací soud, neuvědomiv si patrně, že v souzeném případě šlo o zakázané práce přes čas, řídil se prostě zásadou, že úplata za práce přes čas musí býti aspoň přiměřená úplatě za práce pravidelné (rozhodnutí čís. 6854 sb. n. s.). Byla-li však nicotnou úmluva stran o konání nedovolených prací přes čas a o jejich z v l á š t n í m odměňování paušální částkou 200 Kč měsíčně — vedle platu za normální pracovní dobu, — zbývá ještě uvážiti, zda a do jaké míry byl žalobce poškozen a žalovaný na jeho úkor obohacen tím, že žalovaný ukládal žalobci ony nedovolené práce. V té příčině bylo odvolacím soudem zjištěno, že úplata za pravidelné práce činila 7 Kč za hodinu, že tedy podle zjištěného počtu odpracovaných hodin přes čas by za ně příslušelo žalobci 12.319 Kč, a že žalovaný zaplatil za tyto práce jen 3500 Kč. Z toho zřejmě plyne, že se žalobci za ony práce nedostalo náležité náhrady, že byl nedovoleným jednáním žalovaného zkrácen a že žalovaný jest na úkor žalobcův jeho nedostatečně odměněnými pracemi bezdůvodně obohacen. Určiti výši odškodného může dovolací soud sám podle § 273 c. ř. s., neboť jde o řešení otázky právní. Uváživ, že podle okolností v tomto sporu zjištěných lze usuzovati, že žalobcovy práce přes čas měly pro žalovaného aspoň stejnou hodnotu, jako práce v normální době pracovní, a že pracemi, jež žalobce konal pro žalovaného, bylo by lze docílit aspoň stejného výdělku, jaký měl žalobce od žalovaného za práce normální, dospěl nejvyšší soud k úsudku, že jakožto odškodné jest přiměřenou částka vyměřená odvolacím soudem. Tím se dochází ve věci k témuž výsledku, k němuž došel odvolací soud, a dovolání žalovaného bylo proto odepřiti úspěch.

Čís. 10505.

Na nárok zaměstnance proti zaměstnavateli na náhradu škody, ježto ho nepřihlásil k nemocenskému pojištění, ač tak slíbil, jest přípustné započtení.

(Rozh. ze dne 3. února 1931, Rv I 260/30.)

Proti žalobě zaměstnankyně na zaměstnavatele o náhradu škody, ježto ji nepřihlásil řádně k nemocenskému pojištění, ač to byl slíbil,